

Abyrgdarblaðstjóri: **Jan Müller**
Fyrirtaksstjóri: **Krisjan Dahl**
Ljósmyndari: **Kaimar Lindenskov**

Bláblók: **Randi Jacobsen - Dagny Joensen - Tórfim Smith - Hilmar Jan Hansen - Justinus Eldesgaard**

Útgevart: **P/T Sosialurin**
Útgeving: **P/T Sosialurin**
Prent: **P/T Pressan 1981**

Bústaður: **Argjavegi 28 Argjum**
Telefon: **11820**

Postadr.: **Postsmoga 78 110 Tórshavn**
Telefax: **14720**

Landsskaðiligt virkseimi

Í FARNU viku viðgjörði danska fólka-tingið nýggjastu avtaluna millum Føroyar og Danmark. Tað var framburðs-flokkurin við Kirsten Jacobsen & Co., sum kravdi avtaluna fyrri fólka-tingið. Og sum væntað lögdu framburðsfólki- ni og einstakir aðrir tingmenn ikki fingrarar imillum. Føroyar og føroy- ingar ringu av at vita. Her vóru nógvir sannleikar sagdir, men viðgerðin varð eisini merkt av skeivleikum, misskil- ingum og hatskari niðurgerð av føroy- ingum, sum hvørki tænar dønnum ella føroyingum.

NÚ tá danir skulu taka um endan, mugu vit eisini góðtaka, at avtalur av slíkum slagi verða viðgjörðar í fólka- tinginum. Og vit mugu eisini góðtaka at hoyra nakrar sannleikar um okkum, sum vit ikki eru von at hoyra. Sum so

kann ein „útlendsk“ viðgerð av okk- um og politikkinum her á landi vera sunn og av týðningi.

MEN tá er tað eisini av alstórum týd- ingi – skal nøkur meining vera í einum sunnum og kritiskum orðaskifti – at hetta byggir á sannar og trúverdugar upplýsingar. Og herykst tað mangan at bila. Tað hoyrdu vit fyrri nøkrum mánaðum síðani, tá fólka-tingið við- gjörði eina av undanfarna avtalunum – og tað hoyrdu vit tianverri aftur hesaferð. Tað má vera eitt minstakrav til teir fólka-tingslimir, sum vilja hund- dálka og niðurgera føroyingar og kanska serliga føroyskar politikkarar, at teir byggja sínar sera viðgongdu niðurstöður á sannar upplýsingar.

EITT er so tað hesir lesa sær til í bløð- unum, og greitt er at brúka teir eitt nú tær sera túlu og lortaspannskendu oddagreinirnar í Ekstrabladet sum keldu ella fyrri tað sera hatsku og „devulsettu“ greinarnar hjá fyrrver-

andi blaðstjóranum á hesum blað sum keldu, tá er ikki so lögdi, at orðaskiftið fær eina slagsíðu.

MEN tað, sum verri er, er, at ein hevur varhugan av, at tað í ávisan mun eru føroyingar sjálvir, sum fæða hesi so- kallaðu samfelagskritisku framburðs- fólki. Eitt er so tað, at ávisir føroy- ingar á sinni lógu á knúnunum fyrri Kirsten Jacobsen, tá hon kom til Føroya. Nakað annað er nú, tá ein aftur sær, at hesi somu fólk verða fódrað av illum tungum í Føroyum. Hetta var í hvussu so er tann varhugin, tú fekst, tá tú lurt- aði eftir orðaskiftinum í fólka-tinginum í farnu viku. Fleiri av røðarunum lögdu fram rættliga løgnar, marghátligar óndsinnar og reingjandi upplýsing- ar um víðurskifti í Føroyum. Slíkar sum eingin danskur fólka-tingsmaður av sínum eitingum „uppsnúsar“. Ein fær ti ta fatan, at tað undan slíkum orðaskiftum á fólka-tingi eru ávisir fø- royngar her heima, sum hava sett seg sum sjálvbestaltaðar dómarmar og av

sínum eitingum sita og velja og vraka, hvørjir upplýsingar skulu latast viðari til umrøddu framburðsfólk, sum hesir, ja rætt og slætt landsskaðiligu føroyingar – frammanundan vita gloypa ráar og úttan umhugsan end- urtaka í fólka-tinginum.

LAT tað verða endurtikið her, at vit einki skeivt siggja í, at danska fólka- tingið viðger stöðuna í Føroyum og sambandið millum Føroyar og Dan- mark, tá danska stjórnin aftur og aftur verður noydd til at taka um endan so ella so. Men tá eigur henda viðgerð at byggja á sakligar og eksaktar upplýs- ingar. Og tað ger hon langt frá altíð. Og er tað so, at tað eru føroyingar, sum hava sett seg sjálfur til dómarmar oman fyrri øllum øðrum – eisini ti føroyska Palleba – og loyva sær einsamallir at gera av, hvat er rætt og rangt í hesum landi, tá kann hetta ikki metast annað enn landsskaðiligt virkseimi.

Fakfeløgini á Tvøroyri lögdu stöðið

- Tað virkið, sum í hesum truflu tíðum hevur verið stöðugt opið, eigur at vera fyrmynd fyrri tí, sum skal henda, skriv- ar Sverri Midjord m.a.

At føroyska samfelagið hevur tað ringt, tað er øllum greitt. Trupulleikarnir tyk- jast vera hvar ein so vendir sær, stór mótstöða er og smár glottar eru at hóma. Men ikki er at missa mótið, tí hava tað ikki altíð verið upp- og niðurgangstíðir og tað vilja tað eisini verða í komandi tíðum, og hetta fer so at mynda fjölmiðlarnar. Um tað er til tað betra, tað fari eg at ivast stórliga í.

Spurningurin verður, hvussu henda avbjóðing verður tikin, tí ein avbjóð- ing er tað og hon er stór, víðurskiftini eru sera álvars- lig. Skulu vit lata standa til og biða eftir at onkur kemur við eini hjálpanði hond, ella skulu vit taka av- bjóðingina upp og fara til verka.

Tað at fara til verka tykist ikki at vera so lætt, men man tó vera tað, sum í longdini fer at roynast best, tí vit hava serliga her hjá okkum nógv dømi um hvussu bæði einstaklingar og feløg hava tikið avbjóð- ingina upp og hava burt seg aftur á fóttur.

Vit eiga og skulu læra av teimum, sum undan eru far- in, tey lögdu stöðið og tað skulu vit byggja á.

Fakrøslan og limir henn- ara hava víst okkum vegin, tá tann stóra kreppan kom, sum tók tey táverandi virk-

ini av fótum, tá var tað Fiskepigernes Fagforening og Fylking, sum tóku um endan. Tey byggdu við egari megi Ísvirknið og keyptu Ís- virkisbátarnar, tað fór or- saka av tí kreppu, sum tá kom. Nógvir einstaklingar mistu alt tað tey áttu, men ikki varð givið á hondum. Tá tey stóru handilsvirkini

fóru, tá keyptu fakfeløgini virkini og tolarin Leivur Óssurson.

Fyri 20 árum síðani var stöðan á Tvøroyri galdandi lokalt just tann sama sum hon er nú uppá landsplan. Arbeidsloysi var og tortört var at vita hvat skuldi ger- ast.

Tvøroyrar Býráð hevði

byggibúgvíð eitt øki til bygging av einum flaka- virki, sum var forhonds leigað til P/F N. J. Morten- sen, sum hevði sitt flaka- virki og hevði ætlanir um at útbýggja, men tær ringu tíð- irnar gjördu, at henda æt- laða nýbygging kom í drag.

Fylking hevði nógvir fundir um tey álvarsligu víðurskiftini, sum vóru og aftaná at teir høvdu sent eitt skriv til Tvøroyrar Býráð, varð fundur um hvussu far- ast skuldi fram.

Tvøroyrar býráð hevði spart nakað av peningi upp og tað sama hevði fakrøslan.

Aftan á at hava samráðst við fakrøsluna, varð farið til verka av álvara við tað at P/F N. J. Mortensen ikki helt seg til at byggja, varð sáttmálin uppsagdur. Sátt- málin uppsagdur í semju, og fóru so fakfeløgini og býráðið undir fyrst at tekna partapening. Farið varð í hvørt hús, síðani varð yvir limagjöldini og yvir skattin sett til, og í 1973 bleiv so flakavirkið bygt. Tann størsta partapeningin setti býráðið seg fyrri, hevði sum sagt uppspart hann, og tókur peningur var á bók í Sjóvinnubankanum.

Fyrst varð flakavirkið bygt og síðani bleiv Suður- oyingur fingin til veg. Í sambandi við Suðuroying

settu Tvøroyrar býráð egin- pening, 500 túsund, seinni bleiv Rankin bygdur. Her hendi tað at teir, sum umboðaðu býráðið tá vóru úti fyrri einum stórum trýsti, tí tá báturin skuldi yvirtak- ast, kostaði hann væl meira enn roknað varð við, og prísurin var at yvirtaka og harvið seta meiri parta- pening ella lata hann fara. Teir, sum umboðaðu býráð- ið, avgjördu at seta neyðug- an partapening og Rankin varð okkara. Ein røtt av- gerð.

Tað hava í tíðini, sum far- in er, eisini verið bakkøst, sum hava kostað, men ong- antíð hevur verið givið á hondum.

Í juli mánað 1992 misti Tvøroyri tvey skip, sjálvt um vit høvdu fingið avtalu við tann bankan, sum umsat tey. Tað fari eg at umrøða nærri eina aðru ferð, men hetta bert fyrri at vísa at bak- køst hava verið, sum hava kostað.

Men hyggja vit at gongd- ini í Føroyum í dag, so kann ikki sigast, sjálvt við teim- um bakkøstum, sum hava verið, at tað hóast alt hevur gingið væl. Seinastu viku keyptu Tvøroyrar flakavirki allan tann fiskin, sum var veiddur á Føroya leiðini, og var ført fyrri at gjalda hann í hondina, tað má sigast at vera positivt.

Tað má sannast, at stjórin, leiðslan og arbeidsfólkið á virkinum hava dugað at lagt alt væl til rættis. Tað sein- asta, sum er hent, er ein end- urtøka av søguni, ein endur- tøka av arbeiddarásøguni á Tvøroyri. Fylking, Fiske- pigernes Fagforening og

fiskafólkið á Tvøroyrar Flakavirki hava saman við øðrum fakfeløgum her á plássinum keypt trolara. Tey lögdu peningin á borðið til keypið av trolara, og her sum ikki fyrstu ferð, lögdu tey út fyrri at tryggja sær síni egnu arbeidspláss. Her verður ikki hugsað um skattafyrirminur ella annað, sum hevur verið tað mest avgerandi í mongum skipa- keypi. Her varð hugsað fyrst um síni egnu arbeidspláss, og ikki minni landsbúskap- arliga við tað at tey, sum arbeidda, eru við til at gjalda skattin og til tey, sum tíverri eru arbeidsleys. Henda av- gerðin hjá fakfeløgnum og arbeidsfólkinum á Tvøroyr- ar Flakavirki má telja teim- um til góðar, nú tann stóra sanering stendur fyrri dur- um, nú avgerðir um hvørji flakavirki skulu halda fram. Tvøroyrar Flakavirki er ogn fólksins og er tað virki, sum hevur víst á gongdar leiðir í hesi fyrri land og fólk truflu tíð. Teir, sum avgerðina skulu taka, eiga álvarsliga at taka hesi víðurskifti til álvarsliga umhugsan, tá av- gerðirnar skulu takast.

Tað virkið, sum í hesum truflu tíðum hevur verið stöðugt opið, eigur at vera fyrmynd fyrri tí, sum skal henda, tí veruleikin er tann, at tann grundarsteinur, sum forfedrar okkara lögdu longu í 1936, og sum hevur verið hildið fram við, er haldbart, og tykist eisini nú at hava røttfest seg her hjá okkum.

Og tað skal ikki verða gloymt, tí betur er sjálvur at eiga enn bróður at biðja.

Sverre Midjord